

Kansanterveyden edistäminen vaatii monipuolisia keinoja

- Ruokavaliolla on vaikutusta ihmisten hyvinvointiin. Suomalaiset osaavat torjua ruokavalinnoillaan elintapasairauksia, kuten ylipainoa. Elintarviketeollisuus tarjoaa monipuolisia ratkaisuja terveellisiin elämäntapoihin. Hyvinvointia tukevia ruokavalintoja edistävä ruokaympäristö syntyy julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyöllä ja kannustavilla toimenpiteillä.
- Suomessa sokeriveron mahdollista käyttöönottoa analysoinut valtiovarainministeriön työryhmä totesi jo vuonna 2013, että veron vaikutukset kansanterveyteen olisivat kyseenalaiset. Sokeriveroon liittyisi myös EU-oikeudellisia ongelmia.

Ruoka vaikuttaa tunnetusti ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Suomi Syö -tutkimuksen mukaan aiempaa useampi suomalainen pyrkii kuitenkin valitsemaan terveellisempiä elintarvikkeita, kuten runsaskuituisia ja vähäsuolaisia vaihtoehtoja sekä kevyttuotteita. Suomalaiset ovat myös oppineet lukemaan elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä ja kiinnittävät huomiota rasvan, suolan ja sokerin määrään. Säännöllistä liikuntaa ja terveellistä ruokavaliota pitää elämäntapanaan 71 % naisista ja yli puolet miehistä.

FinRavinto 2017 -tutkimuksen mukaan aikuisten ruokatottumukset eivät kuitenkaan ole monilta osin ravitsemussuosituksen mukaisia. Osa väestöstä tarvitsee myös tukea, minkä vuoksi terveellisiä elintapoja edistävään kasvatukseen ja neuvontaan on suunnattava riittävästi resursseja.

Elintarviketeollisuus tarjoaa monipuolisia ratkaisuja tasapainoiseen ruokavalioon. Ruoka ja juomayritykset ovat valmiit yhteistyöhön yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveellisiä ruokavalintoja edistävä ruokaympäristö syntyy ruokakasvatuksella ja laajalla tuotevalikoimalla.

Sokerivero ei ohjaisi terveelliseen ravitsemukseen

Terveysvaikutuksiin perustuvaa verotusta on tutkittu maailmalla runsaasti, mutta tutkijat eivät ole pystyneet osoittamaan, että tällaisilla veroilla kyettäisiin ohjaamaan ihmisiä terveelliseen ravitsemukseen ja saamaan siten aikaan myönteisiä vaikutuksia kansanterveyteen. Terveysperusteisten verojen ohjaava vaikutus on todettu poikkeuksetta epävarmaksi ja spekulatiiviseksi.

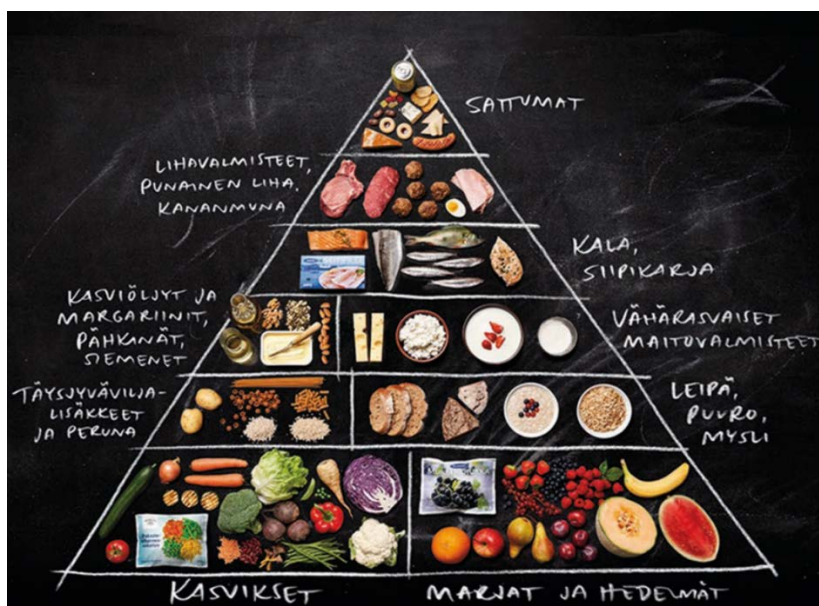
Esimerkki terveysperusteisesta verosta on Suomessakin harkinnassa ollut sokerivero, jolla tarkoitetaan elintarvikkeiden sisältämän sokerin verottamista.

Valtionvarainministeriön työryhmä analysoi sokeriveron mahdollista käyttöönottoa laajasti vuonna 2013. Työryhmä totesi, että veron vaikutukset kansanterveyteen olisivat kyseenalaiset sen lisäksi, että siihen liittyisi kilpailuongelmia. Rajanveto siitä, mikä tuote kuuluu veron piiriin ja mikä ei, nousee väistämättä keskusteluun ja kilpailuneutraliteetti häiriintyy.

Jotta sokerivero tai jokin muu terveysterveysteinen vero todella muuttaisi kuluttajien käyttäytymistä, veron pitäisi olla erittäin korkea. Korkea vero aiheuttaisi puolestaan laajoja taloudellisia ja sosiaalisia haittoja, kuten inflaatiota, eriarvoisuutta ja työllisyyden heikkenemistä. Veron vuoksi kuluttajille saattaisi jäädä jopa vähemmän rahaa käytettäväksi ravitsemuksellisesti monipuolisiin elintarvikkeisiin.

Viralliset ravitsemussuositukset perustuvat laajaan tieteelliseen näyttöön. Niissä todetaan, että yksittäiset ruoka-aineet eivät edistä tai heikennä terveyttä vaan ruokavalion kokonaisuus ratkaisee. Muun muassa sen vuoksi on mahdotonta määrittellä lainsäädännön pohjaksi, mikä ruoka-aine on terveellinen ja mikä epäterveellinen.

Tasapainoiseen ruokavalioon mahtuu sopivasti nautittuna kaikkia ravintopyramidin (ku-
vassa) ruoka-aineita ja juomia.

Sokeriverotyöryhmän loppuraportti on luettavissa [valtiovarainministeriön nettisivuilta](http://valtiovarainministerion.nettisivuilta).

Lisätietoja:

Johtaja Heli Tammivuori, puh. 040 557 5667, heli.tammivuori@etl.fi

Johtaja Marleena Tanhuanpää, puh. 040 528 2207, marleena.tanhuanpaa@etl.fi